

måde, herunder navnlig ved videreudlevering til uvedkommende.

Med hensyn til bestemmelserne i lovudkastets § 22, stk. 3, 2. og 3. punktum, bemærkes, at der ikke ses at være påvist noget behov for disse restriktioner i relation til undersøgelseskommissioner. I øvrigt bemærkes, at sådanne restriktioner i straffesager kun undtagelsesvis kan komme på tale.

Restriktionerne vil kunne udgøre en afgørende hindring for, at bisidderen kan tilrettelægge sin varetagelse af klientens interesser på en betryggende måde, og det er vanskeligt at forestille sig tilfælde, hvor sådanne restriktioner kan retfærdiggøres ud fra et hensyn til undersøgelsens gennemførelse, når restriktionernes skadevirkning for klientens retssikkerhed samtidig skal tages i betragtning.

Afslutningsvis bemærkes vedrørende lovudkastets § 22, stk. 3, at betænkningens bemærkninger på side 141 i sidste afsnit om tavshedspligt under alle omstændigheder forekommer at være af tvivlsom rigtighed. Dersom bisidderen i strid med § 22, stk. 3, udleverer materiale til klienten, er det en overtrædelse af bestemmelsen, men der ses ikke herudover at være tale om en overtrædelse af tavshedspligtsforskrifter, idet der jo ikke er tale om materiale, som klienten ikke må gøre sig bekendt med.»

Efter Justitsministeriets opfattelse er det væsentligt at opretholde den foreslåede ordning, hvorefter det er undersøgelseskommissionen, der afgør, om bisidderen må udlevere det materiale, der indgår i undersøgelsen, til sin klient, jf. lovforslagets § 22, stk. 3, 1. pkt. Den foreslåede ordning er bedst egnet til at sikre, at bisidderen ikke udleverer materiale til klienten i tilfælde, hvor en sådan udlevering efter kommissionens opfattelse vil kunne skade undersøgelsens gennemførelse. Den foreslåede ordning svarer i øvrigt til den, der gælder i straffesager, jf. retsplejelovens § 745, stk. 1.

Advokatrådet anfører i sit høringssvar, at de pågældende ministre og embedsmænd vil kunne pålægges tavshedspligt med hensyn til det nævnte materiale. Dette er efter Justitsministeriets opfattelse ikke rigtigt. Lovforslaget indeholder således alene regler om tavshedspligt med hensyn til materiale, som udleveres, fordi det er af betydning for at besvare spørgsmål, som kommissionen stiller, jf. lovforslagets § 26, stk. 2. Denne bestemmelse omfatter ikke tilfælde, hvor de berørte ministre eller embedsmænd modtager materiale efter lovforslagets §

22, stk. 3, fordi kommissionen har givet samtykke hertil. Hertil kommer, at undersøgelseskommissionen ikke vil kunne give de berørte embedsmænd eller ministre et pålæg efter forvaltningslovens § 27, stk. 3. Det skyldes, at undersøgelseskommissionen ikke er omfattet af reglerne i forvaltningsloven, jf. lovforslagets § 29, stk. 1. Et pålæg efter forvaltningslovens § 27, stk. 3, omfatter desuden alene fortrolige oplysninger, som en myndighed videregiver til den pågældende uden at være forpligtet til det. Den almindelige tavshedspligt, som de pågældende ministre eller embedsmænd har efter straffelovens § 152, jf. forvaltningslovens § 27, kan endvidere ikke antages at omfatte det nævnte materiale. Det skyldes, at de pågældende ikke modtager materialet som led i deres arbejde, jf. herved Kommenteret Forvaltningslov ved John Vogter (1992), side 326, og Kommenteret Straffelov ved Vagn Greve m.fl., Speciel Del (1993), side 98. Der kan desuden være tale om personer, som ikke længere er ministre eller embedsmænd.

Hvad angår lovforslagets § 22, stk. 3, 2. og 3. pkt., finder Justitsministeriet, at det ikke på forhånd kan afvises, at hensynet til sagens opklaring i særlige situationer vil gøre det nødvendigt, at undersøgelseskommissionen – eventuelt midlertidigt – afskærer bisidderen fra at gøre sin klient bekendt med sagens materiale og forklaringer for undersøgelseskommissionen eller i retten. Der henvises herved til den begrundelse, der er givet i betænkningen om undersøgelsesorganer, side 82 (citeret under pkt. 2.2. ovenfor). Hertil kommer, at også andre hensyn, f.eks. hensynet til statens sikkerhed, i særlige tilfælde bør kunne begrunde, at et sådant pålæg gives, jf. herved retsplejelovens § 745, stk. 4, og § 748, stk. 6, samt det i pkt. 2.2. ovenfor anførte. Muligheden for i særlige tilfælde at give bisidderen et pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med indholdet af det materiale, der indgår i undersøgelsen, eller med, hvad der er foregået under møder i kommissionen eller i retten, bør således efter Justitsministeriets opfattelse ikke fratages undersøgelseskommissionen.

Sammenfattende kan Justitsministeriet ikke tiltræde, at lovforslagets §§ 22, stk. 3, ændres som foreslået af Advokatrådet.

Det bemærkes endelig, at Justitsministeriet er enig med Advokatrådet i, at der ikke foreligger en krænkelse af bisidderens tavshedspligt efter lovforslagets § 25, stk. 2, i de tilfælde,